

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

Lugduni, 1652-1663

Caput 19. Circa Impedimenta matrimonij in communi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80577](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80577)

tur. Idem concessit. 2. Septembris anno 1580. ut Confessarij Societatis possint dispensare cum iis, qui contraxere cum impedim. nro criminis, nec putant esse illicitum dare fidelem de Matrimonio contrahendo post mortem coniugis, altero coniuge superstite, imò putant esse iustissimum, ubi copula interuenit. Apend. ad lit. A. post. pro Iesu Societat. Ast quia hæ concessiones tantum viuz vocis oraculo factæ fuerunt, iam illis non licet uti, quia per Urbani VIII. constitutionem sunt annullatæ.

125
Iusta causa
dispensandi
in impedim.
tus dirimenti-
bus

Iustæ causæ dispensandi in impedimentis dirimentibus hæ sunt: Extinctio magnæ litis, & ut pax consanguineorum per matrimonium cõparetur, & ad hanc causam reducit. Scandalorum inter cognatos euitatio: item quando dispensatio est quasi remedium necessarium magno alicui obuiandum delicto. Quando scēmina plus iam viginti quatuor, aut quinque annorū ætatem excedit. Quando nobilis cum sit, sine dote innubilis exteris exponitur. Quando ob loci angustiam, vel nimis propagatam scēminæ cognationem in loco insigni, quem inhabitat, nō reperitur æquale Matrimonium præterquā cum consanguineis, vel affinis. Conservatio diuitiarum in eadem cognatione, quando amplissime sunt. Illustres familiæ cõseruatio in eodem sanguine. Excellentia meritorum siue dispensationem petitis, siue eius, cui petitur. Proles habita ex consanguinea, quando bona fide suscepta est, imò satis est, prolem bona fide alterius tantum coniugis esse susceptam. Profecto quando causæ aliquæ singule non sufficiunt, multæ aggregatæ ad inuicem adiuuant. Quia singula, quæ non pro sunt, simul collecta iuuāt. Nauar. c. 22. m. ult. Filliuc. 17. 10. p. 2. m. 3. 5. Rodri. c. 236. m. 2. Graf. p. 1. d. 2. c. 81. Sanch. l. 8. d. 19. Hē-

riq. l. 12. c. 3. m. 9. Couar. 4. Decret. p. 2. cap. 6. §. 9.

Verum quia aliquando à Sacra Pœnitentia. 125
ria conceditur aliquando facultas dispensandi cum aliquo in Matrimonij impedimentis, libet, Confessariis nonnulla documenta exhibere, ut hæc dispensationes ritè exequi valeant. Primò, Confessarij debet diligenter inquirere, nam res ita sit, sicut fuit exposita Summo Pontifici, & hoc à pœnitente ipso, cui fidelem debet adhibere. Secundò, necessarium nō est, ut pœnitens, cui credenda est dispensatio, præmittat confessionem. Tertio, relinquatur prudentiæ Confessarij, ut iniungat pœnitentiam, quando pœnitentiæ non sunt à Sacra Pœnitentia taxatæ. Quarto delictum debet esse occultum in ratione delicti, dicitur verò occultum, quando publica non laborat infamia, aut quando non est contentiosum ad forum deductum. Quintò, huiusmodi dispensatio solummodo in foro conscientie prodest. Sextò pœnitens, qui obtinuit facultatem, ut possit à Confessario dispensari, potest vno Confessatio dispensationem negante, aliū Confessarium adire. Septimò, matrimonium nō est validum, antequam Cōfessario virtute mādati Pontificis, vel Pœnitentiarie dispense, aliud enim est mādātū, aliud dispensatio. Octauò, Matrimonium inualidum ob occultum aliquod impediment m, iterum celebrandum est coram Parocho, & testibus illius impedimenti cōscis, aut quando impedimentum probari potest in iudicio, secus dixerim, quando delictum est omninò occultum. Plura de hisce dispensationibus Matrimonialibus possem adducere: sed quia plerūque ad forum externum pertinent, ab his superledeo. Legendi Sanch. l. 8. d. 35. Filliuc. 10. p. 2. c. 10. Gutier. c. 2. 2. & selt. 22. plura circa hanc materiam Dubia require.

SECTIO SECVNDA.

De Impedimentis Matrimonij Dubia.

CAPVT XIX.

Circa Impedimenta Matrimonij in communi.

DVBIVM I.

An desideretur causa iusta, ut Pontifex non solum licitè, sed & validè possit impedimenta matrimonij dirimentia statuere?

127
Nonnulla re-
colo.

REcolo ex scē. a. fide Catholica tenendū, posse Ecclesiā impedimenta matrimonij dirimentia statuere: ac matrimonium aduersus eam prohibitionem contractum esse irritum. Scio, Guillelmum Rubionē in 4. dist. 40. q. 2. concl. 3. hæc potestatem ad infideles etiā ex-

tendere; vnde possit Ecclesia infidelibus impedimenta matrimonij dirimentia statuere: ac proinde si intenderet inter ipsos irritare matrimonium in gradibus consanguinitatis, quos fidelibus prohibet, verè foret irritum. Quo tamen fundamento nitatur, proflus ignoro. Quare reiecta ea sententia assero, Ecclesiam minimè eam habere potestatem. Quia cum infideles extra eius gremium existant, nulla in eos iurisdictione gaudet; vnde constitutionibus Pontificiis non arctantur, ut expressè facit Innocent. cap. Gaudemus, de divor. adducto Pauli testimonio 1. Cor. 5. Quid enim mihi de iis, qui foris sunt? Id tamen libenter concedo, posse Pontificem non tanquam Ecclesiasticum Principem, sed tanquam temporalem impedimenta dirimentia matrimonij infidelibus inhabitantibus Oppida suæ temporali iurisdictioni subdita, decernere: sicut potest Princeps infidelis suis subditis. Quia Pontifex verè habet iurisdictionem temporalem supremā in eos infideles, tanquam dominus eorum temporalis. Verum ut Pontifex ritè, & rectè valeat impedi

Sectio II. Dubia, De Impedimentis. 209

impedimenta matrimonij indicere, causa iusta desideratur. Quia Pontificis potestas non est ad dissipandum, sed ad rectam Ecclesiae administrationem, quae causam iustam postulat, maxime ad interdicendum matrimonium iure naturali, & divino concessum. Quaesierim verò, an si Pontifex absque causa iusta decernat impedimentum aliquod, teneat factum?

128 Non desideratur causa iusta, nam sine ea Pontifex reus est quidem culpae: at teneat factum, ita ut sit peccatum cum eo impedimento matrimonium inire, si solum sit impediens: & sit irritum si impedimentum dirimens sit. Quia multa potest Pontifex delinquendo gerere, cum tamen factum teneat. Et quia cum olim potuerit dirimere matrimonium contractum intra septimum consanguinitatis gradum, ut constat cap. Ad sedem. 3. q. 5. donec gradus restricti sunt, cap. Non debet, & consang. & aff. n. ita hodie poterit in ulterioribus gradibus matrimonium initum vltro dissolvere. Sic Verac. par. 1. spec. art. 46. Vega. tom. 2. sum. cap. 34. casu 128. Villalob. tractat. 11. diff. 1. dicens, sine fundamento ab aliquibus contrarium asseri. Ochag. tr. 3. q. 36. n. 3. affirmans, oppositum esse falsum.

129 Ad valorem prohibitionis causa iusta desideratur. Vnde Pontifex, & prohibendo delinquit, & matrimonium contra talem prohibitionem initum erit validum, & licitum. Quia cum matrimonium sit vinculum iure naturali, & divino inuentum, ac omnibus concessum, excepto saltem primo gradu consanguinitatis inter ascendentes, & descendentes, non potest Pontifex ad libitum illud interdicere, sed sicut dispensatio in iis, quae iure naturae obligant facta absque causa est irrita: ita concedendum est de prohibitione matrimonij absque causa legitima. Ita Hosti. sum. tit. de matr. contr. contra interdict. Eccles. n. 3. Sanch. l. 7. d. 1. nu. 6. Cornejo d. 7. dub. 2. Coninch. d. 30. dub. 1. Diana p. 8. tr. 1. res. 6. Filliuc. tr. 10. p. 2. c. 1. n. 7. Tanner. tom. 4. d. 8. q. 4. dub. 1. n. 11. Basil. l. 6. c. 1. & alij.

129 Fateor, Pontificem dispensando in iis, quae sunt de iure humano absque causa, delinquere: at validam esse dispensationem affirmo. Secus autem est, dum interdicere matrimonium in gradibus iure naturae concessis, non existente iusta causa. Et olim dum Ecclesia interdixit matrimonium usque ad septimum consanguinitatis gradum, iustam interdicendi causam habuit: at post, successu temporis experientia docuit, expedire gradus restringere, ut dicitur c. Non debet, de consang. & aff. n. & ita ibi fuere restricti. Posset autem Pontifex, etiam modo plures gradus prohibere, si adesse nonnam causam interdicendi pluries indicaretur. Id autem non posse iuste, nec valide citra iustam causam probabilis reor.

DVBIVM II.

An Episcopus, & Concilia Nationalia, & Provincialia possint, impedimenta inducere?

130 Minime possunt. Quia eis nullo iure competit. Sic Suar. tom. 5. d. 7. session. 4. num. 5. Coninch. d. 10. dub. 1. Elcob. & Mend. Theol. Moral. Tom. III. P. II.

131 Possunt quidem Quia Episcopus in sua Diocesi, & Concilia sua in Natione, aut Provincia possunt quicquid potest Pontifex tota in Ecclesia, nisi eis aliquid à Pontifice prohibeatur. Ita Sanch. l. 1. d. 6. n. 3. & l. 7. d. 1. num. 9. Luis. de Torres sum. p. 1. c. 109. dub. 1. Ochag. tr. 3. q. 36. n. 4. Basil. l. 6. c. 1. nu. 2. Cornejo d. 7. dub. 3. Hurtad. d. 1. diff. 1. Villalob. tr. 14. diff. 1. n. 2.

132 Si solum ius divinum, & naturale attendamus, sicut integrum est Pontifici, in vniuersa Ecclesia impedimenta matrimonij dirimentia statuere: ita Episcopo in sua Diocesi, nisi Pontifex id sibi reseruet. At id hodie non possunt, nec Episcopus, nec Concilia Nationalia, aut Provincialia, quoniam hoc sibi Pontifex reservauit. Fateor tamen, me apud Doctores non inuenisse textum id Pontifici referentem. Vnde ex generali Ecclesiae consuetudine id referendum esse credo: sicut de dispensatione quinque votorum reservatorum communiter Doctores tradidere.

DVBIVM III.

An Princeps saecularis fidelis possit suis subditis impedimenta matrimonij dirimentia statuere, ex natura suae potestatis?

133 Non potest. Quia cum matrimonium fidei-
133 Non potest. Quia cum matrimonium fidei-
lium sit Sacramentum, est res spiritualis, & Sacra, ac proinde extra potestatis saecularis limites. Et quia c. Tuam, de ordi. cognit. deciditur causas matrimonij ad solius Ecclesiae forum pertinere. Sic D. Tho. Palud. Bonan. Richar. Maior, Sotus, Onand. & alij usque ad viginti quatuor, quos citat Sanch. l. 7. d. 3. m. 1. Basil. l. 6. c. 2. d. n. 3. Hurtad. d. 12. diff. 2. n. 7. Ex quibus Basilii solum concedit Principibus saecularibus posse leges valide ferre circa accidentalialia, ac accessoria matrimonio, dummodo hoc principale non impediatur.

134 Potest quidem. Potest Princeps saecularis fidelis ex genere, & natura suae potestatis matrimonij impedimenta dirimentia fidelibus sibi subditis ex iusta causa suis legibus indicere eo pacto, quo id summus Pontifex potest, nisi is sibi hanc potestatem reservasset. Quia cum potestas Regia ad tranquillitatem, & bonum Reipublicae tuendum, sit potissimum instituta, eius est, id quod ad hunc finem obtinendum desideratur, providere. Quale est, circa matrimonia inveniunda sancire, illa impediendo, & irriundo. Inde enim maxime pendet tranquillitas, ac recta Reipublicae gubernatio. Quare egregie D. Tho. l. 4. contra Gentes, c. 78. dixit, matrimonium in quantum contractum civilem in officium communis institutum legis civilis ordinationi subiacere. Ita Sanch. l. 7. d. 3. n. 2. citans tres Ledesmas, Victoriam, utrumque Sotum, Bellarm. Henriq. Angl. Coninch d. 30. dub. 1. Valent. d. 10. q. 5. pun. 1. Rebel. l. 3. q. 1. n. 1. Cornejo d. 7. dub. 3. Ochag. tr. 3. q. 37. n. 2. Moure p. 3. c. 16. §. 1. nu. 3. Villalob. tr. 14. diff. 1. num. 3.

135 Hoc proculdubio asserendum censeo. Nam si Princeps saecularis potest alios contractus civiles ob Reipublicae bonum irritare, cur non poterit etiam matrimonij contractum, cum id quoadque idem bonum commune postulet? Nec obstat Principis saecularis potestati, matrimonium esse Sacramentum, quia eius

materia est contractus civilis, qua ratione perinde potest illud ex causa iusta irritare, ac si Sacramentum non esset reddendo personas inhabiles ad contrahendum, & sic illegitimum & inualidum contractum. Potest nihilominus Ecclesia Principibus fidelibus huiusce potestatis usum interdicere, sibi que reservare, quia id efficiente irrita erunt leges Principis secularis contra eam reservationem matrimonium dirimentes, vel impediens. Quia potestas temporalis est subiecta spirituali in ordine ad spirituales finem. Unde non est integrum hodie faculari Principi fidei, disponere aliquid circa fidelium matrimonia impedienda, aut dirimenda. Quoniam Pontifex hanc sibi potestatem reservavit, & merito, cum matrimonij contractus limites naturæ excedat, & ad esse supernaturale Sacramenti sit elevatus: dedecet enim, ut tanti Sacramenti dispositio, ad Principes seculares pertineret. Porro Princeps infidelis potest hodie leges suis subditis indicare, quibus quædam matrimonia ex iusta causa interdicit, ac dirimat, ut si ad Reipublicæ pacem videant expedire, ne infideles (verbi gratia) diversa sectæ matrimonio inter se colligantur. Quia cum sint veri Principes ex natura suæ potestatis id est eis integrum: nec constitutionibus Ecclesiasticis hanc sibi potestatem reservantibus arctantur, cap. Gaudemus, de divor. Cessatque in ipsorum matrimoniis reservationis ratio, cum non sint Sacramenta.

CAPVT XX.

Error circa Impedimenta dirimentia in particulari, ac primum circa impedimentum erroris.

DVBIVM IV.

An error persona concomitans matrimonij actum, id irritet?

136
Non nihil
suppono.

ERTVM est, errorem antecedentem matrimonij actum circa personam cum qua contrahitur, matrimonium dirimere. Quia ad contrahendum id, requiritur voluntas, seu consensus positivus: sed hic nec datur, nec dari potest simul cum errore personæ, cum qua matrimonium contrahitur, ergo ex defectu huiusmodi consensus inualidum erit matrimonium. Quæserim tamen, num error personæ concomitans matrimonij actum, id etiam irritum reddat?

137
Non irritat.

Non reddit irritum, quando contrahens cum Maria, existimans esse Catharinam ea voluntate affectus erat, ut cognitam Mariam æquè libenter, aut libentius duceret. Quia huiusmodi error non efficit involuntarium. Sic quidam quos, presso nomine, memorat Sanchez citandus, & alij, quos refert l. 1. d. 65.

138
Irritat omnino.

Iritum planè reddit. Quia ut legitimum sit matrimonium, necessarius est consensus, & voluntas positiva. Error autem concomitans,

quamvis non efficit, actum esse involuntarium efficit, autem non esse voluntarium. Ita Sanchez lib. 7. dub. 18. num. 6. citans tres Ledesmas, & alios. Valq. d. 10. cap. 4. num. 30. Bonacin. de matrim. qu. 3. punct. 2. a num. 2. Coninch. d. 31. n. 9. Hurtad. d. 13. diff. 1. Candid. tom. 2. disquis. 28. dub. 2. Villalob. tract. 1. 4. diff. 5. a n. 1. Machad. libr. 3. part. 1. tractat. 5. docum. 2. numer. 3. & 4. Cornejo d. 7. dub. 6. Bauni. de imped. matrimon. quest. 3. assert. 2. Trullench. libr. 7. cap. 9. dub. 3. num. 4.

Censuerim, huiusmodi errore matrimonium irritari. Quia quamvis error concomitans matrimonij actum non sit causa, ut matrimonium fiat: sed ita coniungitur cum eo, ut adhuc errore non existente fieret matrimonium: adhuc tamen non valet cum tali initum errore; quia matrimonij contractus, & ratione suæ excellentiæ, & quod indissolubilis omnino sit, requirit positivum, ac expressum voluntarium, quod error præfatus non efficit.

DVBIVM V.

An error persona dirimat iure naturali matrimonium?

NON irritat iure naturæ, sed solum iure Ecclesiastico: (unde integrum erit Pontifici statuere, ut huiusmodi error non dirimat matrimonium. Quia cætera Sacramenta non sunt irrita ex personæ errore, ut si quis baptizet, confirmet, ungat, absoluat, Sacris Ordinibus initiat Petrum existimans esse Antonium, valent hæc Sacramenta. Differentia ergo hæc inter matrimonium, & cætera Sacramenta, ut illud solum sit irritum ex personæ errore, ex solo iure Ecclesiastico habetur. Sic Gloss. 19. qu. 1. in sum. verb. Quod autem.

Irritat naturæ iure. Quia error libertatem, ac consensum auferit. Si per errorem, ff. de iur. dict. omni. ind. & errantis nullus est consensus, nec voluntas. Cum testamentum. At matrimonium absque consensu est iure naturæ irritum. Ita Sanchez lib. 7. d. 18. num. 12. Basil. lib. 4. cap. 20. numer. 7. Cornejo, Villalob. Hurtad. & alij, quos sequitur Palas tom. 5. dub. 4. punct. 4. numer. 1.

Hoc certum existimo, quod ex discrimine inter matrimonium, & reliqua Sacramenta confirmo. Matrimonium enim indiuiduas personarum contrahentium condiciones respicit, & iuxta illas determinatur consensus: cum hæc condiciones per se, & suapte natura conferant ad indiuiduam vitæ consuetudinem inter coniuges retinendam, in quo matrimonij essentia consistit. In cæteris autem Sacramentis non spectatur indiuidue condiciones recipientium, utpotè quæ nil conferunt ad Sacramenti finem, ac proinde per accidens se habent ad intentionem Ministri, ut applicantis tale Sacramentum. Ergo error in persona, cui cætera ministrantur Sacramenta, ipsorum valorem non tollit, quasi error circa accidentalia: secus verò in matrimonio, in quo error circa substantialia versatur.

DVBIVM